

250 Pars II. Illustratio XVIII. Panegyrica.

Fran. Guer.
ta.

Ben. Arias
Mont.

Maria so-
lum luci-
fer invidi-
sus concipi-
vit.

Psal. 47.
vers. 3.
S. Germa-
nus Orat.
de zona
Deipara,
&
alii.
Isaie 14.
vers. 13.

Lucx c.9.
vers. 33.

Marti
c.10.

Ibidem.

300.

simæ , aut superare exambiens Lucifer , proferebat : *In cælum Trinitatis conseruandam , &c.* Et dixit , *Conseruandam* , quasi , Cum alia creatura ascendam . Ideo Benedictus Arias Montanus locum Isaiae cap. 14. sic legit apud nostrum Episcopum Placentium tract. 3. discurs. 4. fragm. 6. num. 13. Majest. Virg. Luciferi nomine : *Super Matrem Dei exaltabo solium meum , quippe que excelsa super sedera.* Erat enim Maria elevanda in sua Assumptione usque ad Filii Dei dexteram , usque ad Trinitatis Consistorium , usque ad latera Aquilonis civitatis Jerusalem , juxta illud de Deipara interpretatum à Patribus : *Fundatur exultatione universa terra mons Sion : latera Aquilonis , Civitas Regis Magni.* Et statim multatus invidiâ Sataël proclamat : *Sedebo in lateribus Aquilonis , ut legitur Isaie 14. vers. 13. Cur potius magis ad Aquilonem , quam ad alteram cœli partem ascendere , & avolare inhiaverit Lucifer , infra dicemus.*

Æterna multatus pena Sataël descendit in barathrum ; & quantumvis justi alii , qui *Mariæ* (vel indirecte) à dextris Filii Dei sedem desiderarunt avertere , incitæ notâ plectuntur . Thaboris gloria oblectatus gaudio , non absque ambitionis suspicione Petrus Luce cap. 9. vers. 33. in hæc proturpit : *Preceptor , bonum est nos hic esse : faciamus tria tabernacula , unum tibi , & unum Moysi , & unum Elia.* Sed statim Evangelista hanc fugillans petitionem , apposuit : *Nesciens quid diceret.* Adeunt alibi Christum duo fratres , Iacobus , & Joannes depositentes sedere ad dexteram ejus , & ad sinistram , ut Marti c. 10. vers. 37. scriptum est : *Da nobis , ut unus ad dexteram tuam , & alius ad sinistram tuam sedeamus in gloria tua.* At quia hanc Apostolorum postulationem ambitione permistam , illicò Dominus recognovit , eos etiam veluti ignorantibus ibid. vers. 39. condemnat sic : *Nescitis quid petatis.* Et cur eadem socordiæ nota , incitæque censura multantur sic Apostoli , Petrus inter gloriæ radios , & alteri ad cœlestis Ierosolymæ in terrena effigie conspectum ? Quia erravit Petrus nimiæ gloriæ illectus

dulcedine , existimans se posse simul in eodem cum Christo sedere throno. Adnotabat id Antonius Gistandis sup. *Evangelium Sabbati post 1. Dom. Quadragesima* dicens : *Noluit Petrus alia tabernacula facere , quasi credendo quod Joannes staret in tabernaculo Moysi , Jacobus cum Elia , & ipse cum Christo.* Profectò Petrus de ambitu evulgaberis nescius , damnaberis ob socordiam ; quia cùm pura sis creatura , & Deipara non æqualis , unà cum Christo in eodem individuali throno in gloria visedere , nesciens hoc solum fore reservatum *Mariæ*. Perbellè id adnotans Placidus Siculus in *Horto deliciarum* opusculo 4. serm. 4. de *Maria Assumptione* scribebat : *Meritò reprehensus est Petrus , quia putarat se cum Christo mansurum in gloria , & in eodem tabernaculo ; siquidem non hoc Apostolo , sed Parenti optimæ reservatum.* Sed eadem censura multari jam audivisti votum Jacobi , & Joannis. Rationem reddit Paschasius lib. 9. in Matth. ubi ait : *Valde permoti ad gloriam , quasi religiosi , & cœlestis gloria amatores , submittunt matrem ad preceandum pro se... Quia proprium est unicu[m] Dei Filio Christo Iesu , ut sedeat ipse ad dexteram Patris.* Quomodo federet aliquis eorum ad sinistram Filii , nisi medius federet inter Patrem , & Filium , quod nefas est dicere , ac proximior illo ? Et ideo Salvator mox : *Nescitis inquit , quid petatis.* Discutit de Christi ministra Rathbertus , & de ejus dextera nil apponit ; quia notissimum est eos errare , reservatum Mariæ locum exambientes. Äqua bilance delinquit , & de ignorantia multabitur , qui Christo Patris dexteram vult arripere , & qui Mariæ dexteram Filii vult negare. Stat pro nostra mente Paulus de Palacio sup. caput Matth. 20. mīhi 26. folio , ubi inquit : *Interim , ô viri (Jacobe , & Joannes ,) Regina cœlorum debetur locus dexter.* Asſitit Regina à dextris tuis. Cur ejus locum ei præcipere cupitis ? Num Salomon matrem suam loco sibi debito fraudabit ? Num decet Regis matrem in angulo sedere ? Hecinè ambitores omnes Mariani solii ad dexteram sui Filii eodem in throno sedentis , & pena , & censura multantur.

Antonius
Gistandis.

Placid. Si-
cul.

S. Pascha-
sius.

Paulus de
Palacio.

Joannes
Maria de-
betum locū
exambunt :

quid quod
no[n] ignoran-
tia mul-
tantur

Ecclef. in
Offic. Af-
fumption.

Chorus est

P.R. Mart. del Castillo, Paneg. Mar.

Maria JAHEL mystica , &c. 251

Elicimus ex præfatis , *Mariam Dominam nostram extrinsecè , & & assessoriè in excelsis hierothesiam , idest sacrum ordinem , aut hierochorus unum cum Sanctissima Trinitate componere , non quidem intrinseca fruitione gloriæ , sed extrinseca beatitudine cumulatam ; nam licet Trinitatis hierothesia , & hierochorus designet statum summæ , ac perfectissimæ gloriæ , collectivè Beatorum , & Angelorum omnium chorus superantem , in quos physice , & realiter influit Filius Dei Iesus , Incarnatum Verbum ; nihilominus etiam *MARIA* , prout ejus Mater , & exaltata super omnes Angelorum chorus , in hos moraliter , meritorie , & quasi dominative , ut *Regina & Domina* influit , ut supra tactum est. De hac summa Deipara exaltatione italoquitur Richardus Laurentinus lib. 3. col. 297. litt. A. & B. De *Assumptio[n]e Matris congruè potest exponi , quod de Ascensione Filii dicit Psalmista psal. 17. Ascendit super Cherubim , & volavit. Ascendit super Cherubim *Maria* , quod interpretatur plenitudo scientiæ ; quia nulla humana creatura , aut scientia potest attingere quantum ascenderit *Maria* , vel ad quantam fuerit glorian sublimata. Pergit inibi Laurentinus : *Nec dicit super Seraphim , licet verum sit , quod super illum ordinem exaltata sit ad dexteram Filii.* Unde psal. 44. Asſitit *Regina à dextris tuis , &c.* Quia super Seraphim nihil est aliud nisi hierothesia , id est sacer ordo Trinitatis , cui *Virgo subdita est.* Sanè *Virgo Trinitate Sanctissima multò inferior* , quæ pura creatura , subdita Trinitati est. Atqui si secundum Richardum *Maria* ascendit super ordinem , & chorum Seraphinorum , Ecclesia canente etiam , *Exaltata est Sancta Dei Genitrix super choros Angelorum ad cœlestia regna* , & super hunc chorus , seu ordinem nihil est , nisi Hierothesia , nempe sacer ordo Trinitatis , sive celissimus ipsius Triadis hierochorus : Ergo usque ad ipsum ascendit *Virgo Deipara* , & in illo Sanctissimæ Trinitatis solio veluti in cho-ro collocata est : ut ipsius Chori (in rigore vocis , in qua *Chorus canen-***

multitudine
canonicum
D. August.
sup. psal.
149. S. Isla-
dot. Hisp.
lib. 6. de
Virg. c. 19.
& de Ec-
cles. offic.
lib. 1. c. 3.
1. par. Illust.
15. n. 258.

*Ordo est in
Trinitato ,
non tempo-
ris , sunt pos-
sunt sed
naturalis
emanatio-
nis.*

rum non habebat , quoisque ad laudandum Dei Filium humani generis Redemptorem , & ad complacendum in ipso , *Maria* ascendens cœlum Divinæ Triadis , ut facunda Virgo , hierochorum complevit , & modo nobis comprehensibili , narrabili , atque laudibili divinitus efformavit : Hierothesiam , inquam , ordinem , sive sacrum chorus *Vir-
ginum facundarum* , secundum sacra-
tissimam pluralitatem , quæ unitatem (extra Trinitatem) excederet essentiæ , per adjacentiam personæ create humanæ naturæ , qualis fuit *Virgo facunda Deipara.*

302.

Sed dices : *Esto quod Virgo facunda , & secunda Christi sit Mater Maria sedens à dextris sui Filii in eodem throno , solioque Trini-
tatis ; quænam est illa Virgo fecunda prima , quæ secundam glori-
ficans , & illuminans , invitat illam , ut in hierochoro Filium Dei laudet , & cum exultatione concelebrebat ? Sanè prima Virgo facunda in cœlis ipsa est sacratissima Trias , quæ ab æterno suis ad intra processionibus fecunda erat in excelso choro : at sine secunda Virgine fecunda , quæ cum ipsa alternatim in hierochoro Dei Filium posset latabunda laudare , & divina complacentia gloriari , quoisque Virgo fecunda *Maria* 2. ad complemen-
tum altioris Chori Virgi-
num facun-
darum.*

*Trinitas est
1. Virgo fa-
cunda: Ma-
ria 2. ad
complemen-
tum altioris
Chori Virgi-
num facun-
darum.*

*Atque Dei rutilans chorus Omni-
potentis*

II 2 Prima

Elicimus

S. Gregor.
Nazianz.

*Prima Trinitas Virgo erat.
Et ut cum prima fœcunda Virgine
Trinitate laudet in choro secundam
fœcundam Virginem Matrem Hymnus,
sic canebat Joannes Geometra
hymno 4. jam post initium, de Ma-
ria:*

Joan. Geo.
metra.

*Salve Virgo, que zonam
Conservas Virginem Triadi.*

*Virgo, inquam, fœcunda, & à Tri-
nitate Virgine prima, secunda Ma-
ria Virgo est : ideò Nazianzenus
Trinitatem relativè primam Virginem
nuncupavit, nempe fœcundam,
respectu fœcundæ alterius Virginis,
quæ in puritate, & fœcunditate si-
mul primam Virginem Triadem
imitando, unà cum ipsa Triade fœ-
cunda Virgine rutilantem compo-
neret chorum : in quo tanquam in
corona lœtantium (etiam à corona
chorus suam sortitur nomenclatura-
ram,) fieret gloria exultatio in
filiatione Incarnati Verbi. Exultans
Pater æternus in Filio, tanquam pri-
ma fœcunda Virgo, in hierochoro,*

*Trinitatis
Sanctissime
in Choro, &
Hierothesia,
quānam
laudes in
exultatione
refonent?
Accedit, &
Maria.*

Psalm. 2.
vers. 7. &
109. 1.

*sive in Trinitatis hierothesia, &
sacro ordine, in ipso complacet,
ipsumque laudat voce illa canora :
Filius meus es tu, ego hodie genui te,
sede à dextris meis. Respondet in
choro eodem secunda fœcunda Vir-
go, & simili voce tonat : Filius meus
es tu, ego in humanis genui te. Fi-
lius vero in medio duarum Virginum
collocatus, sic ex eodem res-
pondet throno Summo Parenti : Pa-
ter meus es tu, Deus meus, & susceptor
salutis meæ. Et conversus ad Ma-
trem Virginem, ipsam sic alloqui-
tur : Mater mea es tu, sede à dextris
meis ; per te enim posui inimicos sca-
bellum pedum meorum. Pro occasione
concionabatur ita S. Thomas Ar-
chiepiscopus Valentinus Concione 2.
de Nativitate Virg. Maria, §. Cogi-
tanti, ubi sic loquitur : Sedet Filius
ad dexteram Patris : sedet Mater ad
dexteram Filii, mutuoque communem
Filium beatis oculis medium conspi-
ciunt. Vides Pater in Filio personam
quam ab aeterno genuit. Vides Mater
in eo naturam humanam, quam in suis
visceribus assumpsi in tempore. Com-
placet Pater in Filio. Gaudet Mater
in Filio. Ait Pater Filio, Ex utero
ante Luciferum genui te : ait Mater
eidem Filio, Ex utero Virgo genui te.*

S. Thom.
Villanov.

Psalm. 88.
vers. 27.

*Ex utero Virgo Pater generat ab
æterno in divinis Filium : ex utero
Virgo Mater in tempore generat
hominem Deum : & tam prima fœ-
cunda Virgo divina, quām secunda
fœcunda humana Virgo, in Filio
tanquam sibi communi complacent,
in eodem throno sedentes, atque in-
dividuo choro lœtantes.*

*Nunc occurre opera pretium
erit rationibus suprà positis, quæ
videntur nostrum placitum enerva-
re. Unde ad authoritatem adductam
numero 279. ex lib. 3. Regum, capite 2.
num. 19. fulcitam dictis Richardi
Laurentini, quem pro nostra jam
adduximus assertione sup. num. 298.
Bernardi, & Bernardini: Dicimus
debere intelligi de immediatione, &
approximatione, quā Dei Genitrix
Virgo sedet à dextris Filii. Ex qua
non sequitur diversum à Filio possi-
dere thronum, quia sensus allego-
ricus, sive anagogicus, non sic al-
ligatus est litteræ, ut ipsam, aut
historiam ex toto amplectatur. Salo-
mon thronum habebat sibi soli assig-
natum, & augustum : idcirco cu-
piens honorare Parentem, quia ejus
solium haud capiebat corpora duo,
filii scilicet, & matris; idcirco, ut
ferè omnes exponunt Patres, di-
stinctam jussit afferri sedem, in qua
sibi proximam collocaret Bethsabe-
tham matrem. Non sic est judican-
dum de immenso Dei solio, & de
Trinitatis Sanctissimæ ampla sede.
Præterea, quia illa verba, quæ sunt
apposita de Salomone, Et sedet super
thronum suum, ita debent intelligi,
ut etiamsi verbum Sedeo, sedes, sit
neutrūm; nihilominus potest usur-
pari activè, sive pro activo : à con-
trariò sensu, quo Solinus capite 57.
ipsum construxit passivum; ita ut Ambr. lib.
sit sensus scripturæ : Et sedet, quippè
sedere fecit eam super thronum suum.
Sed quia soli Regi erat dicata sedes,
& augustum solium, postquam ostendit
matrem suam suo throno dignam esse,
ut potè quæ sedet super eum,
etsi ad modicum tempus ; statim
præcepit Rex adduci suæ parenti
æqualem alium thronum, ut sede-
ret mater à dextris ejus honoratori
decorata solio. Activam illam signifi-
cationem verbi Sedeo, quam ad-
ducimus, patronum habet Extaticum
Doctorem*

303.

Dionysius
Rickei
Carthusia-
nus.

*Salomon
Matrem
suam super
sum thro-
num (eis
ad breve
tempus) se-
dere fecit.*

S. Albertus
Magnus.

D. August.

Albertus
Magnus.

304.
Ad 2. op-
tionis dis-
cursus.

D. Anselm.
Maria quo
sensu sit à
dextris
Fili, in eo
dem equali
throno.

*Secun-
dum primum Maria stans à dextris
Filii, inferior est illo, sicuti infe-
rior est thronus illo qui sedet in
throno. At penes secundum, quo
Christus dicit simile hominibus,
Maria quā ejus verè Mater, æquali
cum illo in throno sedet, immò ad*

dexteram ejus stat, quod est pro-
prium puræ creaturæ apud Deum :
solum enim Filius propriè in cœlis
ad Dei dexteram sedet. Ex eo enim
capite, quo Maria quā pura crea-
tura, excedit à Filio, ipsum su-
pra se contemplatur, miratur, ac
veneratur, ut loquebatur Guarri-

Guarri.

*cus suprà citatus numero 297. Ex
quo enim Maria Filium suum ut
hominem præcisè respicit, veluti
carnem ex carne sua, æquale cum
illo solium, & in cœlis locum ha-
bere prædicamus. Quod subindi-
cans Laurentinus inquietabat lib. 3.
Richard.
de laudib. B. Marie, col. 198. litt. C,
Laurent.*

*hæc : Justissimum enim erat, cum Christus Verbum Patris factus esset caro
de carne ejus, & os de ossibus ejus,
ut ubi esset Filius, ibi esset Mater ejus.
Ubi rō Ubi, non communem locum
cœli, quem omnes tenent Beati, de-
signat, sed specialem, & individuum Christi thronum. Arridet
etiam huic placito N. S. Bernardi-
nus Senensis tom. 4. ser. de glorio-
nomine Marie, art. 2. cap. 1. in-
quiens : Ipsa est Filio suo vicissima.
Si etiam eorum, quorum est eadem
natura, idem est locus ; ipsius autem,
& Filii eadem est natura, idem &
locus erit. Hinc apparet, quām infir-
ma sit Tubalensis ratio, qua suade-
re conatur, Deiparae corpus sub
Christi subsistere pedibus, & ei de-
servire pro throno, quia utriusque
corpus convexam Empyreum occupat
superficiem. Si sphærica externa
hujus materialis orbis superficies
ita spatiose, & ampla est, ut in la-
tissima ejus planitie æquè possint
hominum exercitus supersistere,
quin alter alteri loco subsit : ecce in
illo amplissimo, & spatiolissimo Em-
pyrei loco convexo, nequit individuum
unum humanum stare simul
cum altero, quin istud scabellum
sit alterius ? Et licet symbolice de
Deipara figurata in Lazari sorore
Maria, sit Luca 10. vers. 39. dictum :*

*Maria etiam sedens secus pedes Do-
mini, &c. hoc tamen non tam de
B. Mariae Virginis sede cœlesti &
supremo cœlorum loco fatemur ana-
gogicè intelligi, quām allegoricè
de summa Deiparae humilitate, &
submissione, cordisque demissione,
quām in meditatione, & contempla-
tione*

Christoph.

de Vega.

Lucæ c. 10.

ii 3